

**Костюк О. М.,**  
канд. філол. наук, доцент,  
Національний педагогічний університет  
імені М.П.Драгоманова, м. Київ

## **НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА МАЙБУТНІМ МИСТЕЦТВОЗНАВЦЯМ**

***Анотація.** Стаття присвячена проблемам викладання літератури у вищій школі, зокрема основних тем розділу «Теорія літератури» та «Історія літератури» з урахуванням професійних інтересів, потреб і труднощів майбутніх мистецтвознавців. Містить аналіз навчального матеріалу, узагальнення досвіду застосування різних методів та прийомів навчання, допоміжних матеріалів для студентів, системи організації самостійної роботи.*

***Ключові слова:** вивчення теорії літератури, вивчення історії літератури, вища школа, підготовка мистецтвознавців.*

***Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями...** Мережа педагогічних наук нині характеризується усе ширшою спеціалізацією та поглибленням розгляду досліджуваних проблем. Одним із проявів сучасних змін в українській освіті, зокрема в контексті Болонського процесу, є формування та подальший розвиток галузевих методик викладання навчальних дисциплін. Причому цей розвиток здійснюється за кількома векторами:*

- оновлення змістовного наповнення навчальних модулів;
- варіативне структурування навчального матеріалу, відповідно до напрямів підготовки фахівців;
- вивчення особливостей застосування сучасних, зокрема інтерактивних, інформаційних, проектних та ін. технологій в опануванні конкретних дисциплін;
- підбір і розроблення дидактичного медіа-матеріалу до лекційних, практичних занять;
- вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду викладання та організації самостійної роботи студентів;
- розробка дистанційних курсів тощо.

Це стосується повною мірою і гуманітарних, зокрема літературознавчих дисциплін. Загальновідомо, що наукова галузь «літературознавство» охоплює історію літератури, теорію літератури та літературну критику. До програми підготовки майбутніх мистецтвознавців входять нормативні курси, присвячені першим двом розділам, вони пропонуються студентам 1-го року навчання.

Існує необхідність наукового обґрунтування вибору літературознавчого матеріалу для мистецтвознавців, постійного оновлення навчальних та робочих програм, методичного забезпечення вказаного курсу із урахуванням спеціалізації студентів та практичних потреб їхньої майбутньої діяльності.

***Аналіз досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.*** Слід зазначити, що методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі як науковий напрям і молода (з курсу підготовки магістрів) навчальна дисципліна розроблена

недостатньо. Теоретичними засадами нашого дослідження є відомі праці із педагогіки й загальної методики викладання у вищій школі [1; 8 та ін.] та методик викладання навчальних курсів української і зарубіжної літератури у системі загальної середньої освіти [2; 7; 10]. Не можна не назвати у зв'язку з цим підручник Л. Мірошніченко та відомі праці О. Бандури, Г. Беленької, Н. Волошиної, Ю. Глебової, О. Ісаєвої, Ж. Клименко, Є. Пасічника, М. Снежневської, О. Ніколенко та ін. Фундаментальних розвідок, присвячених специфіці літературознавчої освіти мистецтвознавців, їхній теоретико- та історико-літературній підготовці, в інформаційному просторі не існує.

У той же час тут є чимало проблем і дискусійних питань, що зумовлюють **актуальність** дослідження. Серед таких:

- особливості втілення принципів вищої освіти у формуванні змісту дисципліни «літературознавство» у мистецьких ВНЗ;
- критерії визначення професійно необхідних і достатніх знань із теорії та історії літератури для майбутніх мистецтвознавців;
- методи та прийоми забезпечення профілізації та підвищення ефективності літературознавчої підготовки мистецтвознавців;
- особливості організації самостійної роботи з теорії та історії літератури у мистецькому ВНЗ;
- визначення типових труднощів, пов'язаних із психологічними особливостями та навчальним досвідом студентів-мистецтвознавців;
- аналіз наявного методичного забезпечення літературознавчого курсу для мистецтвознавців, потреб та шляхів його створення та розширення тощо.

**Формулювання цілей статті...** Дослідження покликане з'ясувати принципи формування змісту курсу літературознавства для мистецтвознавців та особливості методики його викладання.

**Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів...** Важливо, що вивчення літературознавчих курсів не базується на теоретичних мистецтвознавчих дисциплінах, а є пропедевтичним по відношенню до них. Формування змісту освіти з дисципліни «літературознавство» у вищій школі ґрунтується на принципах науковості, системності, послідовності, доступності, професієцентричності тощо. Розглянемо проблеми їх втілення для кожного з розділів літературознавства у вищому мистецькому навчальному закладі.

Зокрема, вивчаючи курс «Теорія літератури» (модуль 1), у студентів слід сформуванати міцні знання про літературу як вид мистецтва, специфіку художнього образу в літературному творі, філософське осмислення твору в єдності його змісту і форми. Методисти зазначають, що вивчення теорії літератури допомагає орієнтуватися у художньому тексті, у творчості письменника, у літературному процесі, зрозуміти специфіку, умовність мистецтва, виховує серйозне ставлення до духовних багатств, виробляє принципи оцінки літературних явищ і вміння їх аналізувати, загострює і розвиває критичну думку, сприяє формуванню естетичних смаків [2].

Опанування курсу «Історія літератури» (модуль 2) закладає у свідомості першокурсників парадигму історико-культурного розвитку в цілому, створює передумови для поглиблення наукового уявлення про кожну культурну епоху, притаманні їй стилі мистецтва, логіку та шляхи їх виникнення, еволюції та занепаду, співіснування та взаємопроникнення,

поступової заміни. Це дозволяє сформувати вербальні засади характеристики не лише літературних явищ, а й їх історичних відповідників у візуальних та аудіальних видах мистецтва.

Спираючись на літературознавчі знання, здобуті у загальноосвітній школі, та відомі тексти класичної та сучасної художньої літератури, майбутні мистецтвознавці опановують, по-перше, внутрішню структуру художнього твору на трьох рівнях: сюжетно-композиційному, образному та стилістичному, по-друге – фундаментальні теоретико-літературні класифікації: напрямів та течій, родів та жанрів, стилістичних засобів (тропів, синтаксичних фігур, прийомів звукопису тощо), по-третє – закономірності літературного процесу в окремих країнах та світі. Вони набувають готовності розглядати явища вітчизняної літератури у контексті світової та сучасних творів крізь призму різноманітних традицій.

Вивчення літературознавства має діяльнісне спрямування, оскільки вимоги до студентів не обмежуються знанням понять та їх визначень, а вимагають професійного їх застосування для інтерпретації літературних творів.

Виходячи із спеціалізації студентів-мистецтвознавців, окремим темам курсу приділяється підвищена увага. Так, у майбутній професійній діяльності мистецтвознавцям доведеться часто мати справу із втіленням міфологічних, фольклорних та літературних образів, сюжетів та мотивів у витворах інших видів мистецтва, зокрема живопису, скульптури, музики тощо. Крім того, їм імовірно доведеться давати оцінку книжковим ілюстраціям, театральним постановкам та екранізаціям творів, аналізувати їх відповідність до оригіналу та особливості авторської інтерпретації. Тому до

програми включені теми: «Зображувальний ряд (портрет, пейзаж, інтер'єр, образи речей) у літературному творі», «Літературний твір та його інтерпретації». Натомість у стислому вигляді подаються теми «Віршознавство», «Історія літературознавчих вчень», «Актуальні проблеми сучасної теоретико-літературної науки».

Вже на початку курсу доречно запропонувати студентам навчальну програму з повним переліком передбачених для вивчення тем, художніх текстів, категорій та завданнями для самостійної роботи – вони мають адекватно уявляти обсяг матеріалу, подбати про джерельну базу, раціонально розподілити час та зусилля.

Типові труднощі, які виникають у процесі викладання літературознавства мистецтвознавцям, пов'язані з:

- недостатнім читацьким досвідом студентів та низьким рівнем техніки мовчазного читання;
- вибірковістю їхнього сприйняття змісту художніх творів (увага до сюжетно-динамічних фрагментів та діалогів у поєднанні із прагненням пропускати описи, історико-філософські та ліричні відступи);
- «наївним реалізмом» та позитивізмом студентів, ототожненням літературних персонажів із реальними людьми, а сюжетів – із власним життєвим досвідом («Пан Журден не розуміє простих речей», «Я б на місті Жульєна Сореля...»);
- слабким «відчуттям форми», неготовністю сприймати зразки словесного мистецтва як художню конструкцію, створену за певними нормами;
- складністю процедури абстрагування від конкретних сюжетних подій і художніх образів на користь теоретичного узагальнення характерологічних та жанрових особливостей твору;

- браком методологічної культури, зокрема щодо визначення понять та системності їх сприйняття;
- низьким рівнем самоосвітніх умінь студентів;
- психофізіологічними особливостями студентів мистецького ВНЗ, значна кількість серед яких має правопівкульне домінування, візуальний тип сприйняття та пам'яті, що ускладнює аналітичну діяльність та опанування структурно-логічною системою теорії літератури, а також засвоєння необхідного обсягу власних назв (наприклад, прізвищ та псевдонімів письменників, назв творів, імен дійових осіб, топонімів, пов'язаних із біографією письменника та місцем дії тощо);
- відсутністю спеціалізованих підручників, посібників та словників, зорієнтованих на теоретико-літературну підготовку мистецтвознавців, збірників вправ та завдань для самоконтролю тощо.

Таким чином, перед викладачем літературознавства постають завдання одночасно діагностичного, дидактичного, компенсаторного та розвиткового спрямування.

**Робота за першим модулем** починається з діагностики, методами якої може слугувати фронтальна бесіда, короткий тест на визначення рівня володіння термінологією, передбаченою шкільною програмою, або цілісний аналіз невеликого за обсягом твору (наприклад, ліричного вірша). На базі отриманих результатів викладач формує систему лекційних та практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, спрямовані на опанування понять, їх систематизацію та практичне застосування в аналізі художнього твору, характеристиці індивідуальної художньої манери письменника та явищ літературного процесу.

Осмислення теоретичного поняття, на думку Л. Мірошніченко, «складний і тривалий процес, який

забезпечується створенням ланцюжка методичних прийомів: спостереження, отримання інформації, накопичення навчального матеріалу, вправи у практичному застосуванні нового літературознавчого терміна, первісне узагальнення, подальший розвиток і поглиблення теоретичного поняття, остаточне узагальнення» [7, с. 247].

Працюючи з мистецтвознавцями, доречно, на нашу думку, класифікувати теоретико-літературні категорії за такими критеріями:

1) новизна: відомі зі шкільного курсу (епітет, сюжет, класицизм), нові (наррація, градація, герменевтичне коло);

2) галузевою приналежністю: загальнофілософські (зміст і форма), загальномистецькі (сюжет, композиція, сатира, метафора), власне літературознавчі (рима, сонет тощо);

3) ступенем абстрагування: такі, що мають безпосереднє втілення у тексті (іронія, портрет, ритм) і такі, що не мають такого втілення (проблематика, композиція, реалізм, стиль).

Для кожної категорії доречно дотримуватися специфічних етапів вивчення, відповідно за дедуктивною чи індуктивною моделями.

Важливо домогтися глибокого розуміння сутності теоретико-літературних понять, розуміння, яке протиставлене заучуванню численних визначень і прикладів до них. На початку курсу, апелюючи до навчального досвіду студентів, пропонуємо їм проаналізувати структуру відомих зі шкільних курсів визначень жанрів та тропів: казки, байки, порівняння, гіперболи тощо. На основі цього актуалізуємо уявлення про структуру дефініції як способу фіксації наукового знання: *поняття* → *родова ознака* → *видова ознака* → *приклад*.



Студенти мають інтелектуально та емоційно сприйняти недоречність формул «роман – це коли...» або «... - це, наприклад...» і тавтологічних тлумачень на кшталт «засоби комізму – це засоби, які створюють комічний ефект». Необхідно пояснити, що у процесі визначення поняття спочатку включають до кола споріднених («роман – це жанр епічної літератури»), а потім вказують на відмінності означуваного від них («... який передбачає дві або більше сюжетних ліній»).

Теоретико-літературне поняття вважаємо опанованим, коли студент здатен не лише розтлумачити його (I рівень), а й розпізнати відповідне явище в художньому тексті (II), вільно застосовувати поняття в процесі аналізу літературного матеріалу (III), з'ясувати функцію відповідного художнього засобу, вмотивувати авторський вибір щодо певних характеристик змісту чи форми (IV рівень). На таких засадах можуть бути сформовані критерії оволодіння теоретико-літературними знаннями із відповідними якісними та кількісними показниками.

Важливим моментом роботи є встановлення внутрішньопредметного зв'язку теорії з навчальним матеріалом наступного модуля – історико-літературного, який представить студентам виникнення і становлення кожної з категорій у контексті літературних епох, закономірностей їх формування та зміни. Історичний ракурс вимагає розглядати історико-літературний розвиток у контексті загальнокультурного, вивчати особливості національних модифікацій літературних напрямів та течій, еволюцію проблематики, сюжетів, типів героя, предметно-пейзажного зображення, кожного з жанрів та стилістичних засобів. Адже відоме висловлювання М. Веселовського про те, що історія

епітета містить у собі загальну історію літературного розвитку справедлива практично для будь-якого художньо-стильового явища.

Міркуючи над сприйняттям молодими читачами сучасної літератури, автори справедливо зауважують, що нове у мистецтві краще зрозуміє і оцінить той, хто знає закони мистецтва, уявляє собі етапи його розвитку [2].

**Робота за другим модулем** охоплює оглядові та монографічні теми.

Змістове наповнення оглядових тем спрямоване на висвітлення основних ознак літератури певної епохи, провідних напрямів і течій літературного процесу (Античність, Середньовіччя, Відродження, (бароко, класицизм), Просвітництво, література XIX ст. (романтизм, критичний реалізм, початок модернізму), література XX ст. (модернізм, постмодернізм), сучасний літературний процес).

Характеристика кожної з літературних епох може подаватися традиційно, за єдиним планом:

1) історичне та соціально-економічне тло літературного процесу;

2) філософська основа літературної творчості доби;

3) домінуювальне уявлення про сутність мистецтва, естетичний ідеал, роль літератури та особистості письменника у суспільному житті;

4) провідні літературні течії та угруповання, їх основні ідеї, теми, жанри;

5) найвидатніші персоналії, їх внесок до світової літературної спадщини.

Академічний підхід передбачає лекційну форму подання таких знань. Водночас більша частина пропонованих історико-літературних знань наявна у відкритих джерелах, і досить ефективно пропонувати

їх не у готовому вигляді, для запам'ятовування, а інтерактивно.

Зокрема, перший блок – інформація соціально-історичного характеру – може бути актуалізована на новому рівні розуміння в режимі бесіди за системою питань. Для осмислення матеріалу другого-третього розділів доречно запропонувати аналіз у малих групах висловлювань філософів, теоретиків мистецтва, письменників, монологу персонажа твору – звичайно, із колективним узагальненням та записом основних тез під керівництвом викладача. Приналежність письменників до певних течій може бути унаочнена в таблиці (розгляд, коментар). Найбільшої уваги з боку викладача історії літератури потребує п'ята група питань, яка формує настанову на наукове сприйняття явищ літературного процесу. Презентація найвидатніших персоналій та їх творчого доробку може бути подана у суворо регламентованих за часом та обсягом студентських повідомленнях, супроводжуваних самостійно підготовленими презентаціями. Важливо робити акцент не на захоплюючих подіях біографії письменника, а на особливостях стилю, сюжетно-композиційних прийомах, художньому новаторстві та повідомляти це аудиторії «під запис».

Так само у вивченні монографічних тем, присвячених окремим авторам (лекційна форма) та текстуальному розгляду творів (практична форма) принципово важливою нині є пропедевтична самостійна робота студентів за попереднім завданням. До обов'язкового мінімуму у цих завданнях віднесено:

- знайомство з біографією та творчим шляхом письменника;
- реферування відомостей із історії задуму та написання твору;

- прочитання художнього тексту у повному обсязі або визначених викладачем його фрагментів.

Необхідною складовою формування наукового історико-літературного світогляду є надання студентам практичної можливості переконатися у тому, що:

- зміна літературних стилів відбувається за певними закономірностями, на які впливають внутрішні та зовнішні по відношенню до літературного процесу чинники;

- художньо-стильові прийоми не зникають із арсеналу літературної творчості разом із епохою, яка їх створила, а успадковують та трансформують їх у наступні епохи;

- історико-літературний процес розвивається діалектично, і йому притаманні певні цикли, а також своєрідні періодичні коливання – від раціонального до ірраціонального, від реалістичного до символічного, від героїки до трагедії, від дрібних жанрів до масштабних, від поезії до прози тощо;

- творчість кожного письменника і кожен твір несе на собі відбиток історичної доби, національної культури, належності до певного літературного середовища, біографічних факторів тощо;

- нарешті, що твори можуть бути по-різному прочитані в історичному та сучасному контекстах, втім ознакою класичного твору є виявлення зацікавленості у його духовному змісті саме з боку наступних літературних епох, а також відкриття у ньому новими поколіннями читачів принципово нових сенсів.

Подібну практичну можливість забезпечує система занять, побудованих на основі проблемно-евристичного підходу, через розв'язання студентами низки дивергентних навчально-дослідницьких задач,

безпосередню роботу з художніми текстами, пошук та дискусію.

На нашу думку, саме такий ракурс розгляду літературних творів дозволить майбутнім мистецтвознавцям використовувати набуті знання за призначенням – тобто у власних мистецтвознавчих розвідках, рецензіях, викладацькій, популяризаторській діяльності тощо. Втім формування готовності до аналітично-творчої діяльності на практичному занятті – непростий і тривалий процес, який має бути правильно організований і методично забезпечений.

Останнім часом педагоги звернули увагу на те, що особливості інформаційного простору сучасної молоді, медіа впливають на протікання мислительних процесів студентів. Йдеться про «фрагментаризацію», «кліпізацію» свідомості, ускладнення у створенні інтегративних внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків, зниження культури усного та писемного мовлення молоді. Це позначається на вивченні усіх навчальних дисциплін, індивідуальному навчальному стилі кожного студента. Щодо літературознавства урахування цієї особливості передбачає обов'язкове і детальне унаочнення аналітичних структур, використання постійного візуального супроводу занять.

Методист Ю. Глебова визначила такі види наочності, застосовані у процесі формування літературознавчих понять: текстова, природна, словесна, виразна, уявна, символічна [4]. Усі вони можуть бути використані на лекціях та практичних заняттях, для самостійної роботи, зокрема самоконтролю студентів.

Досить ефективними є опорні оргсхеми, які дозволяють унаочнити субординацію категорій, їхні

системні зв'язки, встановити відповідність між поняттям, терміном, прикладами з художніх творів. У своїй роботі ми посилаємося на досвід Н. Мірошникової, зафіксований у її міні-посібнику «Вступ до літературознавства. Термінологічний мінімум у схемах та визначеннях» [6]. Істотний результат дає робота з безпосереднього створення студентами електронних теоретико-літературних оргсхем на основі лекційного матеріалу, тексту підручника чи словникової статті. Цей інтерактивний елемент, привнесений на заняття, знімає проблему запам'ятовування і переносить акцент до готовності самостійно відтворити відповідності та побудувати систему.

***Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку...***

Літературознавча підготовка мистецтвознавців є актуальною методичною проблемою, що вимагає спеціального дослідження та практичного розв'язання. Науково-методичні засади розв'язання цієї проблеми включають певні базові принципи, ефективні сучасні (у тому числі інтерактивні) методи, комп'ютерні технології, різноманітні види аудиторної та позааудиторної роботи. В режимі експериментального навчання було апробовано елементи системи, застосування якої дозволяє профілакувати типові труднощі студентів, а також за рахунок спеціально розробленого методичного забезпечення та прийомів роботи досягти кращих результатів, незважаючи на обмежену кількість аудиторних годин.

З урахуванням поставлених завдань ефективним для роботи із студентами-мистецтвознавцями з теорії та історії літератури є застосування елементів біографічного, культурологічного, психологічного, компаративного, герменевтичного, рецептивного та

інших спеціальних методів літературознавства та наступні методичні прийоми практичної роботи: заповнення таблиць, створення оргсхем, робота з літературознавчим словником, побудова відповідностей, теоретико-літературні та історико-літературні диктанти, навчальне тестування, заповнення аркушів-тренажерів із друкованою основою, цілісний аналіз творів та аналіз фрагментів художнього тексту тощо. Для самостійної роботи визначені пропедевтичне ознайомлення з художніми текстами, критичними та літературознавчими джерелами, вправи на закріплення аналітико-синтетичних вмій на різноманітному текстовому матеріалі, створення презентацій, вивчення першоджерел класиків світової естетичної думки за хрестоматіями та антологіями та праць видатних літературознавців.

Наступні дослідження змісту і методики викладання літературознавства мистецтвознавцям можуть стосуватися аналізу різних навчальних програм, узагальнення досвіду викладачів, моніторингу ефективності різних методів та прийомів роботи зі студентами, зокрема встановлення зв'язків окремих розділів і тем із відповідними розділами і темами мистецьких дисциплін, особливостей створення і впровадження інтегрованих, у тому числі авторських, курсів.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти в Україні: (Історія. Теорія) / А. М. Алексюк – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Беленький Г. И., Снежневская М. А. Изучение теории литературы в средней школе (5-10 кл): пособ. для учителя / Г. И. Беленький, М. А. Снежневская – М. : Просвещение, 1983. – 256 с.

3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв – К. : Либідь, 2001. – 488 с.

4. Глебова Ю. А. Методика використання наочності в процесі формування теоретико-літературних понять в учнів 5-7 класів на уроках зарубіжної літератури : дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2006. – 246 с.

5. Методика викладання зарубіжної літератури та теорії літератури у вищій школі: Програма, контрольні питання, бібліографія до курсу / укл. Г. М. Теленько – Чернівці: Рута, 2007. – 24 с.

6. Мірошникова Н. О. Вступ до літературознавства: Термінологічний мінімум у схемах та визначеннях – К. : Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 72 с.

7. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручн. / Л. Ф. Мірошниченко – К. : Вища школа, 2007. – 415 с.

8. Мойсеїв І. К. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі / І. К. Мойсеїв. – К. : Генеза, 2003. – 256 с.

9. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. навч. посібн. – К. : ЦНЛ, 2007. – 232 с.

10. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства : підруч. для студентів гуманітар. спец.вищих навч. закл. / А. Ткаченко. – [2-е вид., випр. і доповн.]. – К. : В ПД «Київський університет», 2003. – 448 с.

11. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі : навч. посібн. / Ф. М. Штейнбук – К. : Кондор, 2007. – 316 с.



## REFERENCES

1. Aleksyuk A. M. Pedahohika vyshchoyi osvity v Ukraini: (Istoriya. Teoriya) / A. M. Aleksyuk – K. : Lybid', 1998. – 560 s.
2. Belen'kyy H. Y., Snezhnevskaya M. A. Yzuchenye teoryy lyteratury v sredney shkole (5-10 kl): posob. dlya uchytelya / H. Y. Belen'kyy, M. A. Snezhnevskaya – M. : Prosveshchenye, 1983. – 256 s.
3. Halych O., Nazarets' V., Vasyl'yev Ye. Teoriya literatury / O. Halych, V. Nazarets', Ye. Vasyl'yev – K. : Lybid', 2001. – 488 s.
4. Hlyebova Yu. A. Metodyka vykorystannya naochnosti v protsesi formuvannya teoretyko-literaturnykh ponyat' v uchniv 5-7 klasiv na urokakh zarubizhnoyi literatury : dys... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Natsional'nyy pedahohichnyy un-t im. M. P. Drahomanova. – K., 2006. – 246 s.
5. Metodyka vykladannya zarubizhnoyi literatury ta teorii literatury u vyshchiy shkoli: Prohrama, kontrol'ni pytannya, bibliohrafiya do kursu / ukl. H. M. Telen'ko – Chernivtsi: Ruta, 2007. – 24 s.
6. Miroshnykova N. O. Vstup do literaturoznavstva: Terminohichnyy minimum u skhemakh ta vyznachennyakh – K. : Vyd. NPU im. M. P. Drahomanova, 2009. – 72 s.
7. Miroshnychenko L. F. Metodyka vykladannya svitovoyi literatury v serednikh navchal'nykh zakladakh: pidruchn. / L. F. Miroshnychenko – K. : Vyshcha shkola, 2007. – 415 s.
8. Moyseyiv I. K. Zarubizhna literatura v lyudynotvorchomu vymiri / I. K. Moyseyiv. – K. : Heneza, 2003. – 256 s.
9. Nahayev V. M. Metodyka vykladannya u vyshchiy shkoli. navch. posibn. – K. : TsNL, 2007. – 232 s.
10. Tkachenko A. Mystetstvo slova: Vstup do literaturoznavstva : pidruch. dlya studentiv humanitar. spets.vyshchyykh navch. zakl. / A. Tkachenko. – [2-e

vyd., vypr. i dopovn.]. – K. : V PID «Kyivskyy universytet», 2003. – 448 s.

11. Shteynbuk F. M. *Metodyka vykladannya zarubizhnoyi literatury v shkoli : navch. posibn.* / F. M. Shteynbuk – K. : Kondor, 2007. – 316 s.

### **Kostyuk E.N. Scientific and methodological bases of teaching literary future art**

*Annotation.* The article deals with the problems of teaching literature in high school, in particular the main themes of «Theory of Literature», «History of Literature» in view of professional interests, and needs and difficulties of future art-critics. Provides an analysis of educational material, summarizing the experience of the various methods and accept instruction, support materials for students, a system of organizing their homework.

**Keywords:** studying literary theory, studying literary history, theory high school, training art-critics, needs and difficulties.

### **Костюк Е. Н. Научно-методические основания преподавания литературоведения будущим искусствоведам**

*Аннотация.* Статья посвящена проблемам преподавания литературы в высшей школе, в частности основных тем раздела «Теория литературы» и «История литературы» с учетом профессиональных интересов, потребностей и трудностей будущих искусствоведов. Содержит анализ учебного материала, обобщение опыта применения различных методов и приемов обучения, вспомогательных материалов для студентов, системы организации их самостоятельной работы.

**Ключевые слова:** изучение теории литературы, изучение истории литературы, высшая школа, подготовка искусствоведов.